

Kirkens utvikling i Beroroha distrikt, Madagaskar 1945 - 1978

AV DAG ARNE ROUM

A. «Ei lita øy øst for Afrika»

blir Madagaskar ofte registrert som sett i fra Norge. At øya ikke er så reint lita oppdager en kanskje ikke før en har vært der, men et kart fra Norge er inntegnet i samme størrelseforhold hjelper på forståelsen. Madagaskar er nesten dobbelt så stor som Norge i flateinnhold og har i dag omtrent det dobbelte antall innbyggere også. Hvor raskt befolkningen øker får vi også et inntrykk av ved å se på befolkningsstatistikken for Norge/Madagaskar i 1915 i forhold til 1977. (Se kart A).

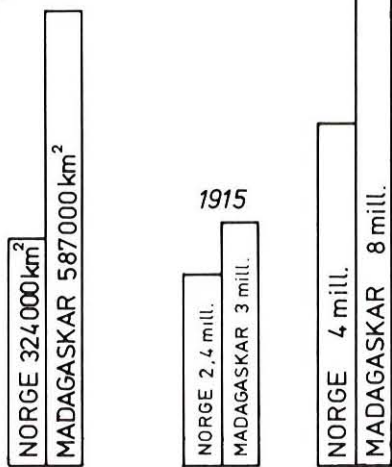
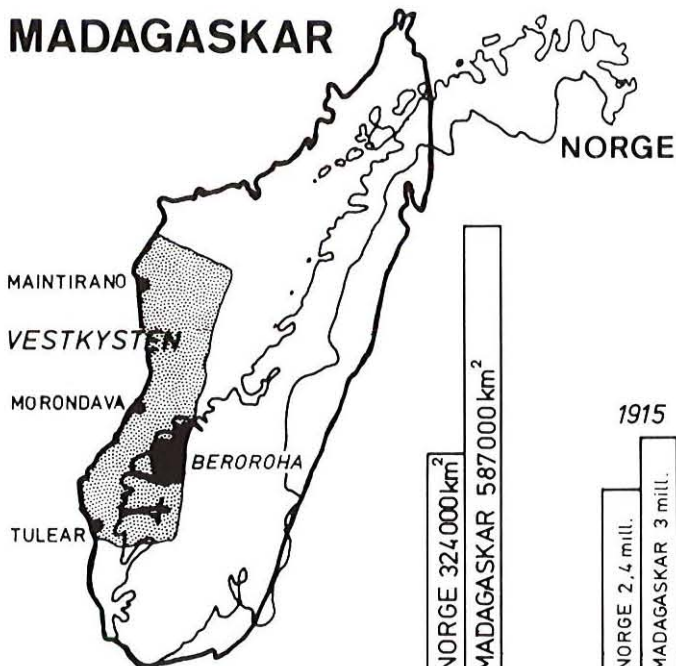
Etter over 100 års arbeid av Det Norske Misjonsselskap er det vokst fram en selvstendig kirke som mange steder nå omfatter en stor del av befolkningen. Men der er ennå svære områder der kirken står svakt og som må betegnes som mørke strøk. *Vest-kysten* er et slikt område. De to synodene (nord og sør for Mangoke-elva) er delt opp i 15 distrikter, som igjen er delt opp i 3 - 4 prestegjeld.

B. Beroroha (Se kart B)

er et typisk eksempel på et slikt distrikt i mørke strøk. Det er på størrelse med Borg bispedømme (7.319 km²) og er delt opp i 4 prestegjeld. Befolkningen var på 26.419 i 1978. (3,7 pr. km²). En kan grovt sett dele opp befolkningen i to grupper; De «fastboende», Bara-folket, og de «fremmede», innflyttere fra innlandsplatået og østkysten. Bara-folket bor stort sett utenfor de «store» byene, det vil si skole- og administrasjonssentrene som også er prestegjeldssentrene. Deres hovednæringsvei er kvegdrift. Innflytterne driver mest med jordbruk, da særlig risdyrking. Dessuten utgjør de mesteparten av funksjonærstaben og lærerne. Menighetene i prestegjeldssentrene består nesten bare av innflyttere. Disse var også kristne før de flyttet inn i distriktet.

Bara-folket er praktisk talt alle hedninger. De få kristne blant

MADAGASKAR

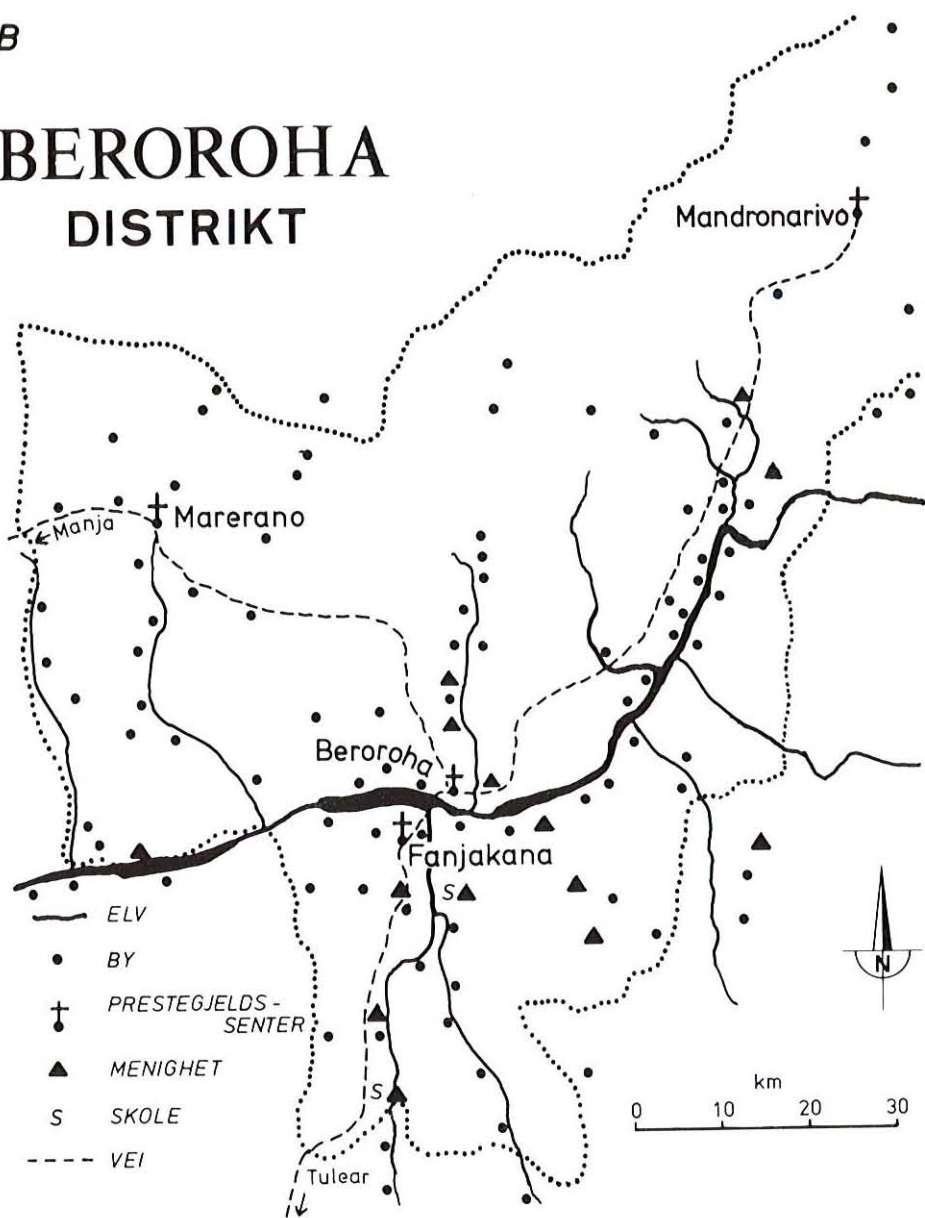
A

Flateinnhold

Innbyggere

B

BEROROHA DISTRIKT

dem lever spredt rundt i ellers beinharde hedenske landsbyer. Store avstander, dårlige eller ingen veier og få arbeidere (prest, evangelist, katekist) gjør det vanskelig for kirken å betjene disse regelmessig. Den hedenske tro som i praksis består av at en må følge fedrenes skikker i alt en foretar seg fra fødsel til død, legger et stort press på den enkelte. Det er ikke lett å skille seg ut, bryte århundrers tradisjoner og mene eller tro noe annet enn «alle andre». De som gjør det, risikerer å bli utelukket av landsbysamfunnet og av slekta. Hvem skal da ta seg av dem når de blir gamle eller syke? Presset på de kristne til å følge resten av landsbyen i deres religiøse skikker og fester er stort, og det er ikke til å undres over at de ofte lar seg lokke eller true når de er få og svake.

Har det så vært noen vekst innen kirken i disse 33 åra vi her skal se litt nærmere på? I 1945, der undersøkelsen vår begynner, hadde Beroroha eksistert som kirkedistrikt i 14 år; det vil si siden 1931. Distriktet hadde misjonær (bosatt i Ankazoabo 150 km unna) som distriktsstyrer ved siden av gassiske «sokneprester» og katekister. Administrativt har det vært liten forandring siden den gang, bortsett fra at distriktsstyreren (misjonæren) har vært bosatt i Beroroha fra 1963. De fleste menighetene ble grunnlagt fra 1920 til 1935 (den aller første i 1913) og siden den gang har det bare kommet til to nye (1952 og 1976) mens seks er blitt borte. Med unntak av noen få år har det aldri vært mer enn tre prester i arbeid. (Det er alltid Mare-rano prestegjeld som har stått ledig). Tallet på katekister har variert en del. Fra fem-seks i 1950-åra til ti-tolv på midten av 1960-tallet, og nede i syv-åtte de senere år. Før 2. verdenskrig hadde hver menighet sin katekist, det har ikke vært tilfelle i tida etter.

I 1945 var antallet døypte medlemmer av kirken 596. I 1955: 857. I 1965: 898, og i 1978: 767. Vi ser en ganske sterk vekst i det første tiåret til svak vekst/stagnasjon i det neste og tilbakegang i de siste 14 åra. Befolkningen ser ut til å ha vokst ganske jevnt fra 1945 til 1960. Fra -60 til -70-åra var det en ganske stor utflytting fra distriktet på grunn av at plantasjer ble nedlagt og sykkloner ødela vanningsanlegg. I 1970 var befolkningen 24.733, og den har vokst til 26.419 (6,8% økning) i 1978. Ut fra dette er det klart at prosentandelen av de kristne i befolkningen har sunket ganske mye i de senere åra. Det er imidlertid svært vanskelig å få et korrekt bilde av situasjonen hvis vi skal regne med tallet på medlemmer i kirken ut fra antall døypte. Svært mange døypte flytter inn eller ut av distriktet uten å melde fra. Derfor må vi heller se på de statistikkene vi mere kan stole på

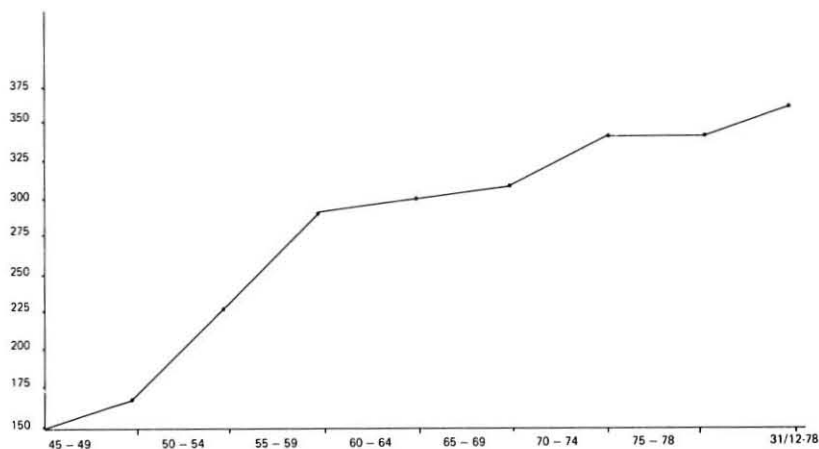
for å få et riktigere bilde av situasjonen, nemlig: antall nadverdberettigede, barn i søndagsskolen, barnedøpte, konfirmanter og voksendøpte.

Jeg har valgt å regne ut årsgjennomsnitt i 5-års bolker; 1945 - 49, 1950 - 54, 1955 - 59, 1960 - 64, 1965 - 69, 1970 - 74 og 1975 - 78.

C. Nadverdberettigede. (Se kurve C)

I den gassisk lutherske kirken praktiseres administrativ kirketukt, og en må være innskrevet som nadverdberettiget for å kunne gå til alters. Oversikten over nadverdberettigede forteller oss mere om kirkens liv, og om det reelle antall aktive medlemmer enn oversikten over antall døpte. Fra 1945 til 1960 var det en økning av nadverdberettigede på nesten 100 %. Fra 1960 og opp til i dag en svak stigning (perioder med stagnasjon) og litt sterkere økning de siste åra. Vi ser at stagnasjonsperioden begynte samtidig med befolkningsnedgangen forøvrig i distriktet. Prosentøkningen av nadverdberettigede fra 1970 - 74 til 1975 - 78 er på 9,4%, noe mere enn befolkningstilveksten i samme periode (6,8%). Vi kan altså konstatere en svak kirkevekst når vi tar tallet på nadverdberettigede som indikasjon.

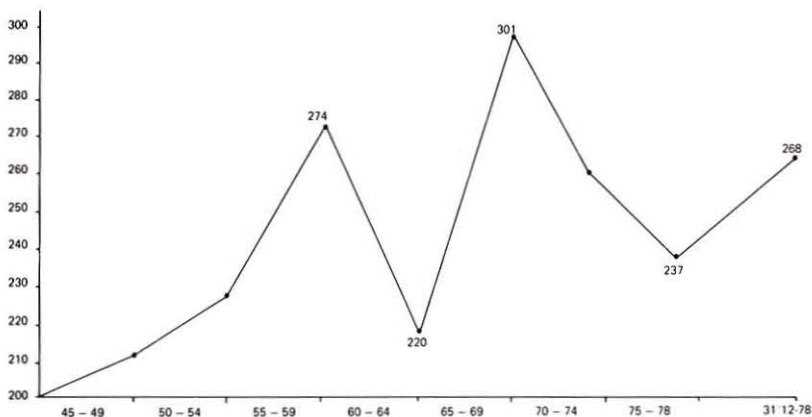
C. Antall Nadverd berettigede 1945 - 1978
Gjennomsnitt pr. år

D. Søndagsskolen. (Se kurve D)

Søndagsskolen gir et godt bilde av kirkens åndelige liv. Der menighetene er levende, der er det også søndagsskole. Denne statistikken forteller også en del om katekistenes arbeid. De har som oppgave å undervise katekumener og konfirmanter, men først og fremst søndagsskolebarna. Derfor er det rimelig å tro at antall søndagsskolebarn vil variere med antall katekister, men det er ikke alltid tilfelle. I perioden 1955 - 69 kan vi først registrere en tilbakegang, så en sterk framgang for søndagsskolen, uten å se en tilsvarende ned- og oppgang i katekisteflokken. Den holdt seg svært stabil i disse åra. Nedgangen på 1960-tallet faller sammen med den generelle tilbakegangen (stagnasjonen) for kirken på denne tida og har tilsynelatende ikke noe med antall arbeidere i kirken å gjøre. Det forholder seg heller slik at når det åndelige liv er svakt i en menighet svekkes synet for søndagsskolens store betydning både blant kirkens arbeidere og de kristne foreldrene.

D. Antall elever i Søndagsskolen 1945 - 1978
Gjennomsnitt pr. år

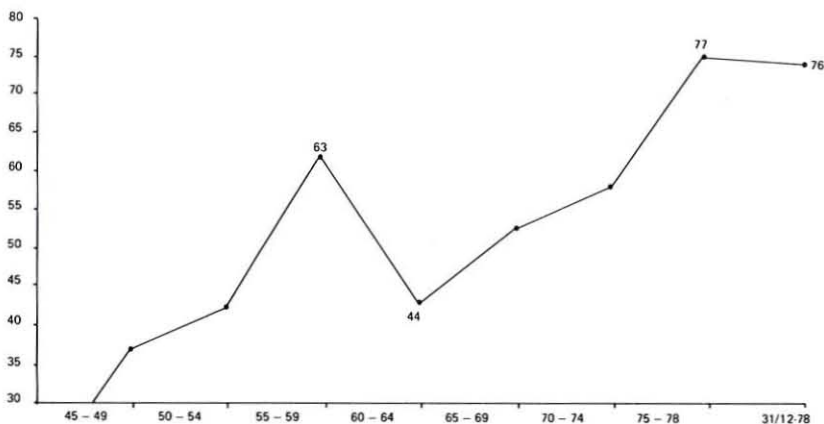

E. Barnedåp. (Se kurve E)

Barnedåpsstatistikken varierer sterkt fra år til år. Noen entydig årsak til dette er vanskelig å finne. Stor ut- og innflytting av kristne til distriktet kan ha spilt en rolle. Det kan også være år hvor flere prestegjeld har stått ledige. Svært ofte «samles» det opp barn over et

lengre tidsrom, som så blir døpt ved en av de store høytidene. Vi har også mange eksempler på at foreldrene venter lenge med å døpe barna sine, for så å få døpt 3 - 4 stykker på en gang.

E. Antall døde barn 1945 - 1978
Gjennomsnitt pr. år

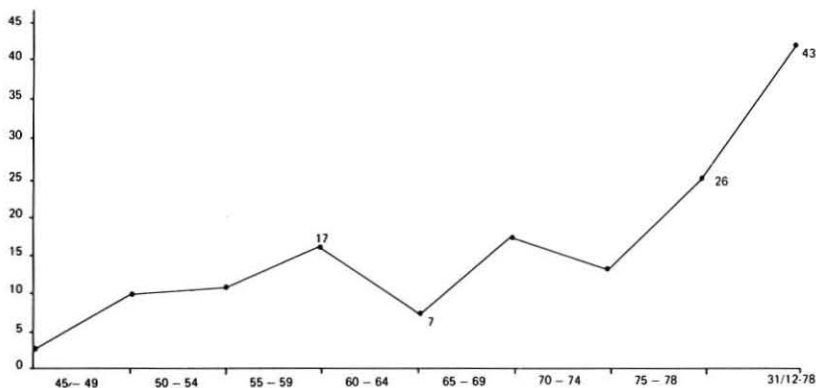
Av statistikken ser vi igjen den sterke økningen opp til 1960-åra. Så nedgang og så oppgang igjen. Oppgangen fra 1970 og til nå kan nok like meget skyldes større barneflokker enn flere kristne foreldre. Det er klart at antallet på barnedøpte ligger høyt i forhold til nadverberettigede foreldre. Selv om foreldrene har et løst forhold til kirken, vil de gjerne få døpt barna. Tankegangen blant mange er den at dåpen er en ekstra garanti for at barnet skal være friskt og å få leve opp. Det er også noen hedenske foreldre som ønsker å la sine barn døpe ut fra samme tankegang. Vi har ingen egen statistikk over hvor mange barn av hedenske foreldre som er kjøpt i Beroroha distrikt, men det er neppe mange.

F. Konfirmanter. (Se kurve F)

Kurven for antall konfirmanter følger den samme tendensen som de andre. Men det som slår oss er det lave antallet. Hvor blir det av alle barnedøpte? Mange flytter nok ut av distriktet, enten sammen med sine foreldre, eller alene for å gå på skole andre steder. Men dette er bare en del av årsaken. Svak forståelse av hva dåpen innebærer, også av forpliktelser, både blant kirkens arbeidere og for-

eldre fører til at barna ikke blir opplært i troen, og da heller ikke kommer så langt at de blir konfirmert. At kirken ikke makter å holde på de døpte barna i søndagsskole og konfirmantundervisning vitner også om dens svake stilling.

F. Antall konfirmanter 1945 – 1978
Gjennomsnitt pr. år

G. Voksendøpte. (Se kurve G)

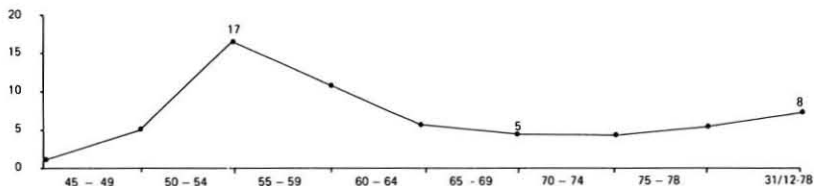
Denne siste statistikken er den mest avslørende for utviklingen av misjonsarbeidet. 280 voksne, de fleste av Bara-stammen, er døpt på 33 år. 170 i de første 15 åra, 110 i de neste 18. Mange av de voksendøpte har senere falt fra. I 1976 ble det døpt 8 i en og samme landsby. Et år senere, da den kristne landsbysjefen døde, forlot 6 av de nydøpte kirken og vendte tilbake til hedenskapet. Dette er ett eksempel av mange på at det ytre presset fra omgivelsene ofte blir for sterkt for de nydøpte.

Hvorfor denne mangel på framgang blant Bara-folket? Så langt vi kan se, synes det å være to årsaker. Det ene er at Bara-folket sitter dypt fast i fedretroen og tradisjonene. Det andre er liten eller ingen innsats fra kirkens side.

Med hensyn til det siste, så spiller nok stammemotsetninger en ikke ubetydelig rolle. Som vi har sett, er de kristne stort sett av andre stammer enn Bara-folket. Mangel på gassiske arbeidere blant hedningene har vært en regel. Som oftest står et eller flere prestegjeld uten prest. Katekistene har vært for få, og med en for svak

motivering for misjon blant folket de bor sammen med. De ser ikke dette som sin oppgave, den er begrenset til å lede gudstjenesten søndag formiddag og i beste fall undervise søndagsskolebarna. Misjonærene har alltid vært nybegynnere. Etter tre år på stedet, som gjerne blir en opplæringstid i språk, skikker o.s.v. reiser de. Nye misjonærer overtar, med nye ideer om hvordan arbeidet skal gripes an. Det har således ikke blitt noen helhet over arbeidet.

G. Antall døypte voksne 1945 – 1978
Gjennomsnitt pr. år

I tillegg til dette har kirke/misjon bare i svært liten grad drevet noen slags form for barmhjertighetsarbeide her. Staten har ennå bare *en* lege i hele dette vidtrakte området. Trylledoktorene derimot finnes overalt. Det blir til dem folk søker når sykdom og nød intreffer, og ikke minst via dissers virksomhet er det at fedrenes tro og skikker holdes ved like.

Prioritering av mørke strøk har vært slagordet på Madagaskar i de senere åra. Dette har blant annet ført til en evangeliseringsaksjon som går ut på å ansette heltids-evangelister til å virke i mørke strøk. Disse skal ikke ha ansvar for etablerte menigheter, men fungere som misjonærer blant hedningene. Vi har i det siste året fått fire slike til arbeidet i Beroroha. Om disse vil kunne føre til framgang for evangeliet, skal bli spennende å se.